

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.66/2021/8.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Harangozó Attila, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. június 7.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette

Terhelt: IV. rendű

Első fok: Debreceni Járásbíróság, 13.B.435/2017/69., ítélet,
tárgyalás, 2019. február 26.

Másodfok: Debreceni Törvényszék, 2.Bf.197/2019/14., ítélet,
nyilvános ülés, 2020. január 15.

Az indítvány előterjesztője: a IV. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a IV. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a IV. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Debreceni Járásbíróság 13.B.435/2017/69. számú és a Debreceni Törvényszék 2.Bf.197/2019/14. számú ítéletét a IV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Debreceni Járásbíróság a 2019. február 26. napján meghozott 13.B.435/2017/69. számú ítéletével a IV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (7) bekezdés], ezért 540 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000 forintban állapította meg. A IV. rendű terhelttel szemben kiszabott összesen 1.620.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A bíróság az eljárás során lefoglalt iratokat az ügy iratai között helyezte el, valamint kötelezte a IV. rendű terheltet a tekintetében felmerült büntügyi költség viselésére.

[2] Védelmi fellebbezések alapján eljárva a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. január 15. napján meghozott 2.Bf.197/2019/14. számú ítéletével a IV. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetés napi tételének számát 200 napra enyhítette és megállapította, hogy a kiszabott pénzbüntetés összege 900.000 forint. Helyesbítette az elsőfokú bíróság által megjelölt tárgyalási napok dátumát, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] A megállapított tényállás lényege a következő.

– A bűncselekmény elkövetésének időpontjában az I. rendű terhelt egy város polgármestere volt, aki a II. rendű és a III. rendű, valamint a IV. rendű terhelttel egy vízi tanösvény kialakítása és környékének fejlesztése elnevezésű projekt révén került kapcsolatba.

– A város önkormányzata mint kedvezményezett 2010. május 27. napján támogatási szerződést kötött a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ), mint támogató szervezet képviselőjében eljáró Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség (ÉARFÜ) Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társasággal, mint közreműködő szervezettel.

– A város önkormányzata a projekten belül megrendelőként vett részt, a generál kivitelezői feladatokat egy építő korlátolt felelősségű társaság, a felelős műszaki vezetői és koordinációs feladatokat a 2. számú kft., míg a műszaki ellenőri feladatokat egy projektiroda látta el.

– Az építő kft. a 2006. június 13. napján kelt létesítő okirattal jött létre. A gazdasági társaság vezető tisztségviselője és együttes képviselőre jogosult tagja 2012. május 31. napjától 2013. február 21. napjáig a IV. rendű terhelt volt.

– A projekt megvalósításának kezdő időpontja 2009. november 1., a fizikai megvalósulás tervezett dátuma 2011. október 31. napja volt, amelyet azonban a későbbiekben módosítottak.

– A projekt elszámolható költsége 658.729.491 forint volt, melyhez 520.535.819 forint támogatási összeget kapott a város önkormányzata.

- A támogatási szerződéshez kapcsolódott a pénzügyi elszámolás részletes szabályait tartalmazó melléklet is, amely szerint a záró kifizetési igénylés keretében nyújtható be az összes korábban elszámolásra még be nem adott, de a projekt megvalósításához kapcsolódó számla, valamint a zárójelentés. A záró kifizetési igényléshez jogerős használatbavételi engedélyt is be kellett nyújtani, így a projektet csak akkor lehetett befejezettnek tekinteni, ha ez a feltétel is teljesült. Az utolsó kifizetési igénylés benyújtásának határideje a támogatási szerződésben meghatározott cél szerződésszerű teljesülését követő 90 nap volt.
- A támogatási szerződést 2012. november 28. napján módosították a felek, amely alapján a projekt tervezett főösszege 666.203.096 forintra változott, és a támogatás mértéke 526.441.550 forintra emelkedett. A módosított támogatási szerződést az I. rendű terhelt 2012. december 3. napján írta alá.
- A város önkormányzata és az építő kft. között létrejött vállalkozói szerződést 2012. szeptember 29. napján módosították annyiban, hogy a kivitelezés véghatárideje 2012. november 30. napjára változott.
- Az építő kft. a kivitelezési szerződés megkezdésének időpontjától – 2010. december 15. napjától – 2012. november 30. napjáig 3 részszámlát, valamint 1 végszámlát állított ki a megrendelő részére.
- A végszámla 2012. november 30. napján kelt. A teljesítési igazolásokat tartalmazó, ugyanazon nap kelt jegyzőkönyvek alapján a vállalkozás tárgyát képező projekt a szerződés szerinti műszaki tartalommal elkészült, így az építő kft. jogosulttá vált a végszámla benyújtására. Ezeket a jegyzőkönyveket a IV. rendű és az I. rendű terhelt, valamint az egyik jegyzőkönyvet a II. rendű terhelt is a kézjegyével látta el.
- Ugyanezen a napon a II. rendű terhelt mérnöki jelentést készített és írt alá, amely szerint az építési munka az építési naplóban rögzítettek szerint megtörtént, a pénzügyi és kivitelezési ütemnek megfelelően haladt, a készültségi fok 100%. A végszámlát a teljesítési igazolással együtt a II. rendű terhelt mint műszaki ellenőr jóváhagyta és leigazolta.
- A teljesítési igazolásokban, illetve a mérnöki jelentésben szereplő állítások valótlanok voltak.
- A megrendelő önkormányzat képviselői a műszaki átadás-átvétel elindításához hozzájárultak, azonban hibalista jegyzőkönyv elkészítésére hívták fel a II. rendű terheltet.
- A hibalistákról készült jegyzőkönyveket a II. rendű és a III. rendű terhelt is aláírta, a hibák, illetve hiányosságok létezésével pedig az I. rendű és a IV. rendű terhelt is tisztában volt.
- A 2012. november 20. napjára kitűzött átadás-átvételi eljárás megkezdése során felvett hibalista jegyzőkönyvekben megjelölt munkák a valóságban 8 nap alatt nem készültek el, így a 2012. november 30. napján kelt teljesítési igazolásokban, mérnöki jelentésben, valamint a projektelemek átadásának lezárásáról készült jegyzőkönyvekben foglaltak nem fedik a valóságot.
- A 2012. november 30. napján kelt teljesítési igazolási jegyzőkönyvek közül mindkettőt aláírta az I. rendű és a IV. rendű terhelt, míg az egyiket a II. rendű terhelt. A 2012. október 30. napján és november 30. napján kelt átadás-átvételi jegyzőkönyvet az I. rendű és a III. rendű terhelt, míg a mérnöki jelentést a II. rendű terhelt írta alá.
- A 2012. november 20. napján megtartott bejárás során rögzített hibák és hiányosságok közül a 2013. január 22. napján megtartott szemlén megállapították a jelenlévők, hogy a hibalistán szereplő tételek jelentős részét – csaknem egészét – a kivitelező nem javította ki, illetve nem pótolta.
- Arról, hogy a projektelemek átadásának lezárásáról készült jegyzőkönyvek, a mérnöki jelentés, valamint a teljesítési igazolási jegyzőkönyvek valótlan tartalmú adatokat

tartalmaznak, valamennyi terhelt tudomással bírt. Ennek ellenére az építő kft. 2012. november 30-án kiállította a 90.000.000 forint összegű végszámlát, amit a hozzá kapcsolódó valótlan okiratokkal együtt nyújtott be az ÉARFÜ irodájához.

– A terheltek – így a IV. rendű terhelt is – a valótlan tartalmú okiratokkal hozzájárultak ahhoz, hogy a végszámlában megjelölt 90.000.000 forintot a támogató szervezet kifizesse.

– A projekt készre jelentése és az azzal kapcsolatos valótlan okiratok felhasználása azt a célt szolgálta, hogy a támogatási összeget szabálytalansági eljárás keretében ne kelljen visszafizetnie a város önkormányzatnak. A projekt átadási határideje a továbbiakban már nem volt hosszabbítható, és csak így volt lehetséges, hogy a város önkormányzata időben és eredményesen pályázhasson a projekt II. ütemére, míg az építő kft. – így a IV. rendű terhelt – a vállalkozói díj kifizetésében volt érdekelt.

II.

[4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a IV. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 648. § a) pontjában és a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában foglaltakra alapítottn. Ebben a megtámadott jogerős határozat megváltoztatását kérte akként, hogy a Kúria a IV. rendű terheltet a Btk. 20. § (2) bekezdésére figyelemmel, tévedés, mint büntethetőséget kizáró ok fennállása miatt – a Be. 566. § (1) bekezdés d) pontja alapján – mentse fel.

[5] Indokai szerint az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályait megsértve mondták ki a IV. rendű terhelt bűnösségét, nem állapították meg ugyanis azt, hogy a IV. rendű terhelt tévedésben volt akkor, amikor a tényállásban megállapított cselekményt elkövette. A bűnösségét a műszaki területért felelős másik terhelt tudattartalmával összemosva állapította meg a jogerős határozat.

[6] Kifejtette, hogy a IV. rendű terhelt a képességei, a pénzügyi és számviteli ismeretei alapján a legjobb szándékának megfelelően, a rá vonatkozó szabályok és felelősségi kör betartásával járt el. Ha történt tettesi alapcselekmény, akkor ahhoz akaratán kívül nyújtott segítséget, a cselekményt szándékán kívül eső módon segítette. A IV. rendű terhelt nem ismerte, mert nem ismerhette a műszaki terület lényegi elemeit. Vakon megbízott a műszaki ismeretekkel rendelkező kollégái tájékoztatásában.

[7] Hivatkozott a négy szem elvére, ami az építő kft. szervezeti rendszerére is jellemző volt. A belső irányításban megjelenő ellenőrzési funkciók jellemezhetők úgy is, mint speciális szakellenőrzési tevékenységek. Ezek az egyes vezetői funkcióknak alárendelten működnek, és kizárólag a felelősségi körükbe tartozó rendellenességek feltárása, illetve kezelése a feladatuk. Az egyes döntések az önálló, teljesen eltérő felelősségi rendszeren alapuló szakterületek képviselőinek együttes aláírásával jelennek meg.

[8] A IV. rendű terhelt az építő kft.-vel – ami építőipari generálkivitelezői feladatokra szakosodott vállalkozás volt – gazdasági vezetőjeként lépett jogviszonyba, majd ügyvezetőként dolgozott, de továbbra is kizárólag a gazdasági vezetői feladatokért volt felelős. Őt arról tájékoztatták, hogy a projekt műszaki megvalósítása megtörtént.

[9] Az indítvány szerint a jogerős határozat értelmezési hiba miatt rója fel a IV. rendű terheltnak azt, hogy az aláírás pillanatában tudott a hiányosságokról. A IV. rendű terheltet az aláírást megelőzően arról is tájékoztatták, hogy a teljesítési igazolásban szereplő műszaki tartalom ugyan hiányos, de ez a későbbiekben pótlásra kerül, és ezzel maga az aláírt teljesítési

igazolás joghatályossá válik. A IV. rendű terheltnek nem volt feladata és kötelessége ennek az állításnak az ellenőrzése, de ez nem is volt tőle elvárható.

[10] A IV. rendű terhelt védőjének álláspontja szerint a szándékosság körében nagyon fontos megvizsgálni, hogy ez a feltevés alapos volt-e (tévedés), vagy csak megalapozatlan óhaj (eshetőleges szándék).

[11] Az indítvány részletesen ismertette és értékelte a IV. rendű terhelt, valamint az eljárás során kihallgatott tanúk vallomását, amelyek alapján – álláspontja szerint – nem lehet a IV. rendű terhelt bűnösségét megállapítani.

[12] A Legfőbb Ügyészség BF.1433/2020/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[13] Hivatkozott arra, hogy az irányadó tényállás szerint a végszámla kiállításakor a teljesítési igazolásokat tartalmazó jegyzőkönyvekben a projekt a szerződésnek megfelelő műszaki tartalommal elkészült, így az építő kft. jogosulttá vált a végszámla benyújtására. Ezeket a jegyzőkönyveket aláírta a IV. rendű terhelt is annak ellenére, hogy a projekt nem volt 100%-ban kész, ugyanis egy hibalista tartalmazta a még elvégzendő feladatokat. A hibák és hiányosságok létezésével mind a város részéről eljáró polgármester – az I. rendű terhelt –, mind a IV. rendű terhelt tisztában volt. A hibalistán megjelölt munkák nem készültek el a vállalt 8 nap alatt sem.

Arról, hogy a projekt átadásának lezárásáról készült jegyzőkönyvek, mérnöki jelentés, teljesítési igazolási jegyzőkönyvek valótlan tartalmú adatokat tartalmaztak, valamennyi terhelt tudomással bírt. Ennek ellenére az I. rendű terhelt a valótlan tartalmú dokumentumokat benyújtotta az NFÜ közreműködő szervezetéhez.

Az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű terhelt a valótlan tartalmú okiratokkal hozzájárult ahhoz, hogy a végszámlában megjelölt 90 millió forintot a támogató szervezet kifizesse.

[14] Az ügyészi álláspont szerint a tényállás tehát tudati tényként rögzítette azt, hogy a IV. rendű terhelt tisztában volt azzal, miszerint nem készült el teljesen a beruházás, mégis olyan valótlan tartalmú teljesítési igazolásokat írt alá, melyek ezt tartalmazták. Az elsőfokú ítélet indokolása a 44. oldalon rögzíti, hogy teljes körű készenlétet dokumentáltak le a hibák és hiányosságok ellenére, melyről saját bevallása szerint a IV. rendű terhelt is tudott. Maga is úgy nyilatkozott, hogy a hibalista felhívta a figyelmét arra, hogy a készenlét nem teljes. A műszaki kollégák pedig arról tájékoztatták, hogy a hibák elhárítása után történik meg a teljes körű átadás. Szintén a IV. rendű terhelt szándékosságára utal egy tanú vallomása, amelyből megállapíthatóan mindenki tudott arról, hogy ő mint felelős műszaki vezető miért nem adta meg a műszaki vezetői nyilatkozatot. A IV. rendű terhelt tehát a teljesítési igazolások aláírásával nyújtott szándékosan segítséget a bűncselekmény elkövetéséhez. A végszámlát kiállította, melyen számos olyan munka szerepelt, amiknek az elvégzése a végleges közművek hiányában kizárt volt, így például nyomáspróbák, érintésvédelmi jegyzőkönyv. A IV. rendű terhelt pontosan tudta, hogy nincs teljesen készen a beruházás, számos lényeges hibát foglaltak jegyzőkönyvbe, márpedig a IV. rendű terhelt két, a végszámlához kapcsolódó teljesítési igazolást írt alá, amit nem tehetett volna meg ilyen körülmények között. A másodfokú határozat erre vont le jogi következtetést.

[15] Az ügyész szerint a tényállásban rögzített tudati tények nem támadhatók felülvizsgálatban, az ebben a tekintetben kizárt. A tényállásból vont jogi következtetés a IV. rendű terhelt szándékosságára pedig törvényes, ezért ebben a tekintetben az indítvány nem alapos. A tényállásból tévedésre következtetni nem lehet.

[16] Az indítványozó által felsorolt tanúvallomások és szakvélemény vonatkozásában nincsen mód azok eltérő értékelésére, ezt a Be. 659. § (1) bekezdése zárja ki.

[17] Mindezek alapján a megtámadott jogerős határozat hatályában tartását indítványozta.

III.

[18] A IV. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[19] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[20] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. Ez valósul meg, ha a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a jogerős ítéleti tényállás alapulvételével, büntethetőséget kizáró ok ellenében került sor. A felülvizsgálati indítvány – a tévedésre hivatkozása szerint – részben erre vonatkozó.

[21] A Be. 659. § (1) bekezdéséből következően a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[22] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor a tényállásban írt cselekménye miatt a IV. rendű terhelt bűnösségét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (7) bekezdés] megállapította.

[23] A Btk. 396. § (7) bekezdése értelmében, aki költségvetésből származó pénzeszközökkel kapcsolatban előírt elszámolási, számadási, vagy az előírt tájékoztatási kötelezettségének nem, vagy hiányosan tesz eleget, valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, vagy valótlan tartalmú, hamis vagy hamisított okiratot használ fel, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[24] A Btk. 14. § (2) bekezdése alapján bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt.

[25] Felülvizsgálatban a felülbírálatnak egyaránt tárgya a tényállásszerűség és a bűnösség kérdése.

[26] A tényállásszerűség az úgynevezett tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az úgynevezett alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása (viselkedése), ami a büntetőtörvényi tényállás szerint elkövetői magatartás (mint szükséges ismerv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati/gondolati világával függ össze (és mint ilyen, szükséges ismerv az alanyi oldalon). A bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti.

[27] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti a következőket.

[28] A végszámla kiállításakor a teljesítési igazolásokat tartalmazó jegyzőkönyvekben a projekt a szerződésnek megfelelő műszaki tartalommal elkészült, így az építő kft. jogosulttá vált a végszámla benyújtására. Ezeket a jegyzőkönyveket aláírta a IV. rendű terhelt is annak ellenére, hogy a projekt nem volt 100%-ban kész, ugyanis egy hibalista tartalmazta a még elvégzendő feladatokat. A hibák és hiányosságok létezésével mind a város részéről eljáró

polgármester – az I. rendű terhelt –, mind a IV. rendű terhelt tisztában volt. A hibalistán megjelölt munkák nem készültek el a vállalt 8 nap alatt sem.

Arról, hogy a projekt átadásának lezárásáról készült jegyzőkönyvek, mérnöki jelentés, teljesítési igazolási jegyzőkönyvek valótlan tartalmú adatokat tartalmaztak, valamennyi terhelt tudomással bírt. Ennek ellenére az I. rendű terhelt a valótlan tartalmú dokumentumokat benyújtotta az NFÜ közreműködő szervezetéhez.

Az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű terhelt a valótlan tartalmú okiratokkal hozzájárult ahhoz, hogy a végszámlában megjelölt 90 millió forintot a támogató szervezet kifizesse.

[29] Az indítvány valójában a megállapított tényekből vont jogkövetkeztetés helyességét vitatja. Ennek kapcsán a Kúria rámutat a következőkre.

[30] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[31] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, és mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, és a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.

[32] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, és ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[33] Jelen ügyben pedig ez a helyzet.

[34] A megállapított tényállás szerint egyértelmű, hogy a IV. rendű terhelt tudomással bírt arról, hogy a projektelemek átadásának lezárásáról készült jegyzőkönyvek, a mérnöki jelentés, valamint a teljesítési igazolási jegyzőkönyvek valótlan tartalmú adatokat tartalmaznak. Ennek ellenére az építő kft. 2012. november 30-án kiállította a 90.000.000 forint összegű végszámlát, amit a hozzá kapcsolódó valótlan okiratokkal együtt nyújtottak be az ÉARFÜ irodájához.

[35] A tényállásból kitűnően nem kétséges, hogy a terhelt az általuk ismert tények ellenére a támogatás elnyerése érdekében fejtették ki a cselekményüket, amelyhez a IV. rendű terheltnek – a vállalkozói díj kifizetése miatt – közvetlen érdeke fűződött.

[36] A IV. rendű terhelt magatartása – a teljesítési igazolási jegyzőkönyvek valótlan tartalmából fakadóan is – éppen a tettesi magatartást előmozdító, lehetővé tevő, azt elősegítő cselekvőség. Mindebből következően a IV. rendű terhelt az I. rendű terhelt magatartásának (tettesi alapcselekményének) lényeges elemeivel egyértelműen tisztában volt, és a tudata átfogta saját bűnsegédi magatartása elemeit is [Btk. 14. § (2) bekezdés]. Magatartásának szándékossága nem kérdéses.

[37] A Btk. 20. § (1) bekezdése alapján nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott. Az említett törvényhely (2) bekezdése szerint nem büntethető, aki a büntetendő cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van. A felülvizsgálati eljárásban

azonban mind a ténybeli, mind a jogi tévedésre mint büntethetőséget kizáró okra csak akkor lehet hivatkozni, ha az irányadó tényállás tartalmaz olyan ténybeli körülményeket, amelyek alkalmat adhatnak ilyen jogkövetkeztetés levonására (BH 2011.183.).

[38] Az indítvány, bár indokolásában a jogi tévedés törvényi jogkövetkezményére vonatkozó szabályozást idézi, azonban annak megfelelő ténybeli körülmény meglétére nem hivatkozik.

[39] Rámutat a Kúria, hogy a megállapított tényállásból nem tűnik ki olyan körülmény, mely alapján a IV. rendű terheltnek a társadalomra veszélyességben való tévedésre oka lett volna, de olyan sem, amelyből a tévedés tényére lehetne következtetni.

[40] A IV. rendű terhelt általa is elismerten tisztában volt a hibák, illetve a hiányosságok létezésével és azzal is, hogy a 2012. november 20. napjára kitűzött átadás-átvételi eljárás megkezdése során felvett hibalista jegyzőkönyvekben megjelölt munkák a valóságban 8 nap alatt nem készültek el. Így azt is tudta, hogy a 2012. november 30. napján kelt teljesítési igazolásokban, mérnöki jelentésben, valamint a projektelemek átadásának lezárásáról készült jegyzőkönyvekben foglaltak nem fedik a valóságot. Mindezek ellenére a 2012. november 30. napján kelt két teljesítési igazolási jegyzőkönyvet aláírta.

[41] A társadalomra veszélyesség tudata alatt egyaránt értendő akár a cselekmény jogellenességének, akár a társadalmi megítélésének tudata, vagy a cselekményhez kapcsolódó erkölcsi rosszallás ismerete. Az elkövetőnek a magatartása tilalmazott voltát kell felismernie.

[42] Ebből következően a társadalomra veszélyességben való tévedést kizárja a cselekmény jog-, erkölcsellenességének, társadalmi helytelenítésének, vagy ezek bármelyikének a felismerése.

[43] Jelen ügyben – az irányadó tényállás szerint – a valótlan tartalmú teljesítési igazolásokat tartalmazó jegyzőkönyvek IV. rendű terhelt általi aláírása szükségképpen mindezek felismerésével járt. Ekként az indítványnak a tévedésre, mint büntethetőséget kizáró okra való hivatkozása alaptalan.

[44] Nem sértett törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor a IV. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (7) bekezdés] megállapította.

[45] Az indítvány kifogásolta az irányadó tényállás megalapozottságát, a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét, és ezen keresztül a bűnösség megállapítását. A IV. rendű terhelt védője több, a jogerős ítélet tényállásában megállapítottaktól eltérő – abban nem, vagy másképp szereplő – tényt állított, és jelentős részben kifejezetten a jogerős ítéleti tényállás megváltoztatását célozza.

[46] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható.

[47] Következésképpen a jogerős ítéleti tényállás támadása az eljáró bíróság mérlegelési tevékenységének kifogásolásán keresztül felülvizsgálati eljárásban eredményre nem vezethet.

[48] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[49] Ekként a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésan eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a IV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

[50] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[51] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2021. június 7.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Harangozó Attila s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ